

ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ

ΟΔΤΣΣΕΤΣ

Ἀκτὴ μὲν ἦδε τῆς περιόρουτου χρονοῦς
Λήμνου, βροτοῖς ἄστιπτος οὐδ' οἰκουμένη,
ἔνθ', ὦ κρατίστου πατρὸς Ἑλλήνων τραφεῖς
Ἀχιλλέως παῖ Νεοπτόλεμε, τὸν Μηλιᾶ
Ποίαντος υἱὸν ἐξέδηκ' ἐγὼ ποτε, 5
ταχθεῖς τόδ' ἔρδειν τῶν ἀνασσόντων ὕπο,
νόσῳ καταστάζοντα διαβόρω πόδα,
ὄτ' οὔτε λοιβῆς ἡμῖν οὔτε θυμάτων
παρῆν ἐκῆλοις προσθιγεῖν, ἀλλ' ἀγρίαις
κατεῖχ' ἀεὶ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις, 10
βοῶν, στενάζων. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τί δεῖ
λέγειν; ἀκμὴ γὰρ οὐ μακρῶν ἡμῖν λόγων,
μὴ καὶ μάθῃ μ' ἦγοντα κάκχέω τὸ πᾶν
σόφισμα τῶ νιν αὐτίχ' αἰρήσειν δοκῶ.
Ἄλλ' ἔργον ἦδη σὸν τὰ λοιφ' ὑπηρετεῖν, 15
σκοπεῖν θ' ὅπου 'στ' ἐνταῦθα δίστομος πέτρα

-
1. ἀκτὴ μὲν ἦδε: sc. ἐστίν. — τῆς περιόρουτου χρονοῦς: = τῆς νήσου.
3. κρατίστου πατρὸς: gen. orig. — τραφεῖς: = υἱέ. 4. τὸν Μηλιᾶ Ποίαντος
υἱὸν: de uit Malis afkomstige zoon van Poetas – Philoctetes; Μηλιᾶ is acc. s.
v. Μηλιεύς, dat wordt verbogen als βασιλεύς, met dien verstande dat in gen.
en acc. s. en pl. contractie kan plaatsvinden. 7. νόσῳ... διαβόρω: 'door een
verterende ziekte'. — καταστάζοντα... πόδα: 'druppelend (bij Ph.) aan zijn
voet (acc. resp.). 9. ἐκῆλοις: bij ἡμῖν; te vertalen met adverb. 10. δυσφημί-
αις: 'met godslasterlijke woorden' is missch. te veel van het goede; 'ill-
omened cries' (HLJ). 12. ἀκμὴ: 'het juiste ogenblik'. — μακρῶν...
λόγων: 'een lang verhaal'. 13. κάκχέω: ἐκχέω - uitgieten, laten weglopen,
verspillen, hier 'laten mislukken'. 16. δίστομος πέτρα: 'een rots (grot) met
twee openingen'.
-

τοιάδ', ἴν' ἐν ψύχει μὲν ἡλίου διπλῆ
 πάρεστιν ἐνδάκησις, ἐν θέρει δ' ὕπνον
 δι' ἀμφιτρῆτος αὐλίου πέμπει πνοή·
 βαιὸν δ' ἔνερθεν ἐξ ἀριστερᾶς τάχ' ἄν 20
 ἴδοις ποτὸν κρηναῖον, εἴπερ ἐστὶ σῶν.
 Ἄ μοι προσελθὼν σῖγα σήμαιν' εἴτ' ἔχει
 χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδ' <ἐτ'> εἴτ' ἄλλη κυρεῖ,
 ὡς τὰπίλοιπα τῶν λόγων σὺ μὲν κλύης,
 ἐγὼ δὲ φράζω, κοινὰ δ' ἐξ ἀμφοῖν ἴη. 25

ΝΕΟΠΤΟΛΕΜΟΣ

- Ἄναξ Ὀδυσσεῦ, τοῦργον οὐ μακρὰν λέγεις·
 δοκῶ γὰρ οἶον εἶπας ἄντρον εἰσοραῖν.
- ΟΔ. Ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν; οὐ γὰρ ἐννοῶ.
 Τόδ' ἐξῦπερθε, καὶ στίβου γ' οὐδεὶς κτύπος.
- ΟΔ. Ὅρα καθ' ὕπνον μὴ καταυλισθεὶς κυρεῖ. 30
- ΝΕ. Ὅρῳ κενὴν οἴκησιν ἀνθρώπων δίχα.
- ΟΔ. Οὐδ' ἐνδον οἰκοποιός ἐστὶ τις τροφή;
- ΝΕ. Στιπτή γε φυλλὰς ὡς ἐναυλίζοντί τω.
- ΟΔ. Τὰ δ' ἄλλ' ἔρημα, κούδέν ἐσθ' ὑπόστεγον;

17. ἡλίου... ἐνδάκησις: 'een plek om in de zon te zitten'. 19. ἀμφιτρῆτος αὐλίου: gen. v. ἀμφιτρῆτος αὐλίον = δίστομος πέτρα. — αὐλίον: 'grot', elders vaak 'stal'. 21. σῶν: σῶς - behouden, hier 'nog altijd aanwezig'; de voortdurende vulcanische activiteit rechtvaardigt twijfel op dit punt (Jebb). 23. χῶρον πρὸς αὐτὸν τόνδ': = ἐνταῦθα. 25. ἀμφοῖν: = ἡμῶν. 26. τοῦργον οὐ μακρὰν λέγεις: τὸ ἔργον ὃν λέγεις οὐ μακρὰν ἐστί; μακρὰν (adv.) - ver weg. 28. ἄνωθεν ἢ κάτωθεν: 'boven u of onder u'. — ἐννοῶ: = ὁρᾶν δύναμαι. 29. τόδ' ἐξῦπερθε: 'hier boven'. — στίβου γ' οὐδεὶς κτύπος: 'van voetstap-pen althans geen gedreun'. 30. ὄρα... μὴ: 'kijk uit, misschien is hij...'. 31. ἀνθρώπων δίχα: = ἄνευ ἀνθρώπων. 32. οἰκοποιός... τροφή: 'voedsel dat (van de grot) een woning maakt'. 33. στιπτή γε φυλλὰς: 'een platgetreden bladerhoop'. 34. ὑπόστεγον: = ὑπὸ τῇ στέγῃ, ἐν τῇ οἰκίᾳ.

- NE. Αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα, φλαουρουροῦ τινος 35
τεχνήματ' ἀνδρός, καὶ πυρεῖ ὁμοῦ τάδε.
- ΟΔ. Κείνου τὸ θησαύρισμα σημαίνεις τόδε.
- NE. Ἴου ἰού· καὶ ταῦτά γ' ἄλλα θάλλεται
ῥάκη, βαρείας του νοσηλείας πλέα.
- ΟΔ. Ἀνὴρ κατοικεῖ τούσδε τοὺς τόπους σαφῶς, 40
κᾶστ' οὐχ ἐκάς που· πῶς γὰρ ἂν νοσῶν ἀνὴρ
κῶλον παλαιᾷ κηρὶ προσβαίη μακράν;
ἀλλ' ἢ πὶ φορβῆς νόστον ἐξελήλυθεν,
ἢ φύλλον εἴ τι νῶδυνον κάτοιδ' ἐπου.
Τὸν οὖν παρόντα πέμψον εἰς κατασκοπὴν, 45
μὴ καὶ λάθῃ με προσπεσῶν· ὡς μᾶλλον ἂν
ἔλοιτό μ' ἢ τοὺς πάντας Ἀργεῖους λαβεῖν.
- NE. Ἀλλ' ἔρχεταιί τε καὶ φυλάσσεται στίβος·
σὺ δ' εἴ τι χηρήσεις, φράζε δευτέρῳ λόγῳ.
- ΟΔ. Ἀχιλλέως παῖ, δεῖ σ' ἐφ' οἷς ἐλήλυθας 50
γενναῖον εἶναι, μὴ μόνον τῷ σώματι,

35. *αὐτόξυλόν γ' ἔκπωμα*: 'een drinkbeker enkel maar van hout', d.w.z. zonder enige versiering. — *φλαουρουροῦ*: 'werkend zonder veel vaardigheid / vakbekwaamheid'. 36. *τεχνήματ'*: 'maaksel'. — *πυρεῖ*: τὰ πυρεῖα 'gereedschap om vuur te maken', vuurstenen, houtsnippers enz. 37. *θησαύρισμα*: 'kostbaarheden', enigszins ironisch. 38. *θάλλεται*: 'ligt (liggen) te drogen'. 39. *νοσηλείας*: 'etter'. 42. *κῶλον*: hier 'been', acc. resp. *κηρὶ*: 'door een dodelijke ziekte'. 43. *νόστον*: in de tragedie niet alleen 'terugtocht', 'thuisreis'; hier 'zoektocht'. 44. *φύλλον... νῶδυνον*: = ὀδυνήφατα φάρμακα. 45. *τὸν οὖν παρόντα*: 'de dienaar die we bij ons hebben'. 47. *μ'*: obj. v. λαβεῖν; Od. vreest slachtoffer te worden van Phil.'s wrok tegen de Grieken in het algemeen. 48. *ἔρχεταιί*: 'hij is al op weg', sc. ὁ παρών — *φυλάσσεται*: fut. med. zoals vaak gebruikt als fut. pass. *στίβος*: masc. - spoor, pad*. 49. *δευτέρῳ λόγῳ*: 'in een tweede redevoering', d.w.z. 'met wat je verder zeggen wilt'. 51. *γενναῖον*: = ἀγαθόν. — *μὴ μόνον τῷ σώματι*: d.w.z. niet alleen sterk maar ook slim.

ἀλλ' ἦν τι καινὸν ὧν πρὶν οὐκ ἀκήκοας
κλύης, ὑπουργεῖν, ὡς ὑπηρέτης πάρει.

NE. Τί δῆτ' ἄνωγας;

ΟΔ. Τὴν Φιλοκτῆτου σε δεῖ

ψυχὴν ὅπως λόγοισιν ἐκκλέψεις λέγων. 55

Ὅταν σ' ἐρωτᾷ τίς τε καὶ πόθεν πάρει,

λέγειν Ἀχιλλέως παῖς· τόδ' οὐχὶ κλεπτέον·

πλεῖς δ' ὡς πρὸς οἶκον, ἐκλιπὼν τὸ ναυτικὸν

στράτευμ' Ἀχαιῶν, ἔχθος ἐχθήρας μέγα,

οἱ σ' ἐν λιταῖς στεῖλαντες ἐξ οἴκων μολεῖν, 60

μόνην ἔχοντες τήνδ' ἄλωσιν Ἴλιου,

οὐκ ἠξίωσαν τῶν Ἀχιλλείων ὅπλων

ἐλθόντι δοῦναι κυρίως αἰτουμένῳ,

ἀλλ' αὐτ' Ὀδυσσεῖ παρέδοσαν, λέγων ὅσ' ἂν

δέλης καδ' ἡμῶν ἔσχατ' ἐσχάτων κακά· 65

τούτῳ γὰρ οὐδέν μ' ἀλγυνεῖς· εἰ δ' ἐργάσῃ

μὴ ταῦτα, λύπην πᾶσιν Ἀργείοις βαλεῖς·

εἰ γὰρ τὰ τοῦδε τόξα μὴ ληφθήσεται,

οὐκ ἔστι πέρσαι σοι τὸ Δαρδάνου πέδον.

Aan het vervolg wordt gewerkt

28-02-2015

George J. Winter

52. τι καινόν: *in malam partem* 'een onheil'. 53. ὑπουργεῖν ὡς ὑπηρέτης πάρει: pleonastisch, 'door dienstbaarheid helpen'. — ὑπουργεῖν: afh. v. δεῖ

57. λέγειν: inf. pro imp. — Ἀχιλλέως παῖς: oratio recta Ἀχιλλέως παῖς <εἰμί>. 59. ἔχθος... μέγα: acc. int. obi. — ἐχθήρας: sc. Ἀχαιοῦς. 60. σ' ἐν λιταῖς στεῖλαντες: 'u met smeekbeden proberende te bewegen'.

63. κυρίως αἰτουμένῳ: 'rechtmatig opeisend'.